

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTFinsk
motstandKOMMUNAR
Tore Thorsen

I Finland forsøkte regjeringa Katainen (2011–2014) i si tid å gjennomføre ei radikal kommunereform. Ministrane visste nok at spørsmålet var brennbart, for dei uttalte seg svevande. Somme gonger snakka dei om å redusera talet på kommunar frå 350 til hundre, andre gonger skulle talet vera meir enn hundre.

Men i januar 2012 skar det seg. Då avslørte tidskriftet Suomen Kuvalehti eit hemmeleg kart frå finansdepartementet. Der var det teikna inn berre 70 kommunar. Dette utløyste ein så oppheta stemning utover i landet at regjeringa fann det best å avlysa heile samanslåingsplanen.

Planen kjem aldri til å bli gjennomført, spådde ei journalist, og så langt har ho fått rett.

Finland, med eit folketal om lag så stort som Norge, har ennå godt over 300 kommunar.

Tore Thorsen,
Jelsa
thors4@outlook.comQuiz for
et nytt årDIKT
Vidar Lehmann

Kan du svara på kvifor vi ikkje boikottar Israel på grunn av Palestina men Russland på grunn av Krim?

Komplisert, sa du?

OK; men angrar du på at vi var med og bomba Libya til anarki og utreisehamn for fleire tusen drukna flyktningar?

Kva sa du?

OK; berre eit siste spørsmål: Kvifor støtta vi ikkje FN-resolusjonen mot atomvåpen?

Sa du: Tenk på noko anna?

OK; då tenkjer eg at du er ein reddhare på leiting etter ein busk å gøyma deg i

Vidar Lehmann,
Bergen
v-lehma@online.no

EU-spill bak budsjett-drama

KLIMA

Jon Birger Skjærseth

Høstens budsjett-drama om klima og drivstoffavgifter fikk mye oppmerksomhet. Få vet at bakteppet i bunn og grunn handler om ny og høyst kontroversiell politikk fra EU. EU-kommisjonen har nemlig foreslått at Norge skal klare 40 prosent klimakutt innen 2030 i sektorer som transport og landbruk – og skal vi klare det, må vi begynne nå. Løsningen EU-kommisjonen foreslår, er sofistikert, men samtidig kontroversiell.

Det var i sommer at EU-kommisjonen foreslo den såkalte «innsatsfordelingsforordningen». Dette EU-verktøyet med det høyst ufikse navnet kan få store konsekvenser for hvor mye nordmenn må betale for diesel og bensin frem til 2030. Så hva handler den om?

Enkelt forklart handler den om at hvert enkelt EU-land (og også Norge) tildeles ulike klimakutt mål – altså en ulik «innsats» – basert på økonomisk evne og felles regler. Utslippsmålene omfatter såkalte ikke-kvotepliktige sektorer (transport, landbruk, bygg og avfall), og kuttene skal tas gradvis fram mot 2030. De fattigste landene, som Romania, trenger ikke å redusere noe, mens de rikeste, som Norge, må redusere med hele 40 prosent fra 2005.

Landene kan nå sine mål på en fleksibel måte for å få størst mulig klimakutt for pengene. De kan låne og spare av egne utslipp fra år til år, så lenge hovedmålet nås. De kan også betale for



VIL SAMLE: EU forsøker nå å oppnå enighet om klimapolitikken, skriver forfatteren. Her fra avstemningen over Parisavtalen i EU-parlamentet, ved parlamentspresident Martin Schulz.

FOTO: FREDERICK FLORIN, AFP/NTB SCANPIX

kutt i andre EU-land.

I høst diskuterte medlemslandene forslaget fra Kommisjonen for første gang. De var uenige om det meste. Noen land, som Polen, mente at målene de var blitt tildelt var urettfer-



Det er EU som driver frem klimapolitikken her hjemme.

dig høye. Mange ville ha mer fleksibilitet. Men den viktigste uenigheten er kanskje hvordan utgangspunktet for utslippsreduksjonene skal beregnes. Polen og andre sentral- og østeuropeiske stater vil for eksempel at land skal kunne få tilgodeskrevet større kutt enn det målsetningene fram til 2020 krever. Det vil redusere ambisjonsnivået mot 2030, fordi finanskrisen

har gjort at de fleste EU-landene kommer til å overoppfylle sine 2020-mål.

Hva som blir utfallet avhenger av forhandlingene som nå venter. Forslaget fra Kommisjonen kan formelt vedtas – tidligst mot slutten av 2017 – ved kvalifisert flertall blant medlemslandene og godkjenning av Europa-parlamentet.

Det betyr at Polen og andre som vil lite, kan bli nedstemt.

Men i praksis forsøker EU nå å oppnå enighet om klimapolitikken, for å sikre at landene faktisk gjennomfører de tiltakene som skal til. Med økende EU-skepsis og brexit friskt i minne er Brussels vilje til å presse gjennom upopulære beslutninger på et historisk lavmål. Ønsket om enighet

vil gi de som vil lite større innflytelse over sluttresultatet.

De konkrete konsekvensene for Norge er altså fortsatt usikre. Likevel er det liten tvil om at vi må gjøre vesentlig mer enn vi gjør i dag. EU-lederne har allerede bestemt at utslippene skal kraftig ned i ikke-kvotepliktige sektorer (30 prosent fra 2005 til 2030) og Norge må ta sin skjerv.

Bokføring og kontroll av utslipp blir også mye strengere enn hva norske politikere er vant med. Det er altså EU som driver frem klimapolitikken her hjemme, og Norge er i ferd med å bli fullt «klimamedlem» av EU. Det får konsekvenser – helt ned på dieselpriisen.

Jon Birger Skjærseth,
forsker ved Fridtjof
Nansens Institutt
jon.b.skjaersth@fni.no

Kampen om den siste villmarka

NATURVERN

Atle Kjærvik



Hva kjennetegner oss nordmenn? Noe av svaret er livet i det nordlige klimaet, de skiftende årstidene og døgnrytmene, den lange, røffe kysten, den golde fjellheimen, de langstrakte bar- og lauvskogene, det særegne dyre- og fuglelivet, plantene og måten vi gjennom generasjoner har håndtert naturen på.

Nå er det bare rundt 10 prosent villmark igjen i landet vårt. Omtrent halvparten av dette er allerede nasjonalparker, eller har tilsvarende vern. På nyåret skal stortinget bestemme om vi skal redde den siste 5-prosenten av villmarka.

De villmarksområdene som

fremdeles ikke har beskyttelse er spredt over hele landet, men mesteparten ligger i grenseområdene til nasjonalparkene og i indre deler av Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark.

Egentlig burde det vært folkeavstemning om saken. Da hadde det blitt et rungende ja! Det er ingen tvil om at vi nordmenn er glade i naturen. Å oppleve ren natur, villmark og ville dyr og fugler i fri utfoldelse, gir mange av oss en sterk, medfødt lykke- og frihetsfølelse. Den vil vi gjerne gi videre til barna våre.

For 100 år siden var mer enn halvparten av Norge villmark. Villmark er områder som ligger mer enn fem kilometer fra nærmeste større tekniske inngrep. Det kan være veger, jernbane, kraftanlegg, hyttefelt, større bygninger også videre. Områder som

ligger mellom én og fem kilometer fra nærmeste inngrep, defineres som inngrepsfri natur.

Ifølge Miljødirektoratet forsvinner det rundt 200 kvadratkilometer inngrepsfri natur hvert eneste år. I løpet av de siste 40 årene har antallet dyr på jorda blitt halvert. Tendensen er den samme her til lands. Hver femte art i Norge står på rødlista. Landet vårt har forpliktet forpliktet seg nasjonalt og internasjonalt til å stanse tapet av arter innen 2020, og til å restaurere minst 15 prosent av de forringede økosystemene.

Å stanse tapet av urørt natur og sammenhengende villmarksområder er avgjørende for å sikre overlevelsen til mangfoldet av dyr, planter og økosystemer. I tillegg til å verne områdene som defineres som villmark, bør forvalt-

ningen av inngrepsfri natur, også endres. Inngrep i disse områdene bør kun gjøres hvis tunge samfunnsmessige hensyn tilsier det. Norge er et av de landene i Europa som fortsatt har betydelige villmarksområder.

Landet har derfor et internasjonalt ansvar for å ta vare på disse områdene. Utilgjengeligheten, villmarkspreget og fraværet av tekniske inngrep er en stadig sjeldnere kvalitet, som utgjør et stort utnyttet potensial for norsk reiseliv og for skånsom økoturisme, som kan gi stor verdiskaping og mange arbeidsplasser i fremtiden.

Hittil har vi vært mest opptatt av hva naturen kan gjøre for oss. Nå er tida overmoden til å spørre hva vi kan gjøre for naturen.

Atle Kjærvik,
MDG Oppland
kjtale51@gmail.com